

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук
Богути Валентини Миколаївни
на дисертаційне дослідження Куценка Сергія Володимировича
**“Формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії
засобами народно-сценічного танцю”**,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.07 – теорія і методика виховання

Актуальність рецензованого дослідження обумовлюється сутнісними характеристиками сучасних тенденцій реформування освітнього простору держави та інноваційним розвитком системи вищої освіти. Саме в умовах утвердження нової освітньої парадигми, визначальними рисами якої є: акцентування на особистісно-орієнтованому навчанні та творчому розвитку особистості, перехід до евристично-пошукової моделі навчального процесу, оптимальне поєднання теоретичних і практичних компонентів освіти й виховання, особливого значення набуває використання активних форм навчання у вищих навчальних закладах, які сприяють не тільки формуванню інтелектуальних знань та спеціальних умінь і навичок, а забезпечують високий рівень пізнавальної активності і творче самовдосконалення особистості студента.

В умовах кредитно-трансферної системи організації навчання зростають потреби у підготовці креативного педагога, здатного критично мислити, самостійно аналізувати, оцінювати і усвідомлювати перспективи саморозвитку, регулювати власну діяльність, орієнтуватися в інформаційному просторі, відповідати міжнародним стандартам. Це поглиблює суперечність між сучасними освітніми вимогами до особистості майбутнього спеціаліста та недостатнім рівнем сформованості рефлексивних механізмів у випускників педагогічних ВНЗ і наявним рівнем їхньої фахової компетенції. Тому, підготовку майбутніх фахівців слід спрямовувати на формування здатності до самостійної творчої діяльності на всіх етапах процесу навчання. З огляду на це, дисертаційне дослідження

Куценка Сергія Володимировича є безперечно своєчасним як за змістом, так і здобутими результатами, тому повністю відповідає потребам сучасної педагогічної науки та виховної практики.

Ознайомлення зі змістом представленої дисертації переконує в тому, що її автором було виконано великий обсяг науково-пошукової та експериментальної роботи, проаналізовано значну кількість теоретичних і методичних джерел. У контексті останнього науково вивірено об'єкт, предмет, мету і завдання дисертаційної роботи, достатньо ґрунтовно охарактеризовано теоретичну основу, методи дослідження, його наукову новизну, теоретичне значення та практичну значущість здобутих результатів. Логіка побудови дисертаційної роботи відповідає визначеним меті і завданням дослідження.

Ґрунтовний аналіз вітчизняної та зарубіжної філософської, психолого-педагогічної та мистецтвознавчої літератури дали змогу здобувачеві розкрити й охарактеризувати з позицій власного дослідження, сутність і зміст його провідних понять, визначити та обґрунтувати педагогічні умови формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії засобами народно-сценічного танцю, враховуючи специфіку навчально-виховної організації діяльності у вищому навчальному закладі. На особливу увагу заслуговує укладений дисертантом у параграфі 1.1. тезаурус сутності поняття «творчий потенціал», що дало змогу науково вивірено дати характеристику провідного поняття дослідження «творчий потенціал майбутнього вчителя хореографії», зміст якого дисертант розглядає в інтеграції формування індивідуально-творчої та діяльнісно-творчої складової.

Актуалізація понятійно-категоріального апарату дослідження та результати констатувального етапу педагогічного експерименту стали підґрунтям для визначення й обґрунтування дисертантом таких педагогічних умов формування творчого потенціалу майбутнього вчителя

хореографії, як: цілеспрямована позитивна мотивація студентів на віру в свої творчі сили, постійний розвиток творчого потенціалу; забезпечення комплексного розвитку індивідуально-творчих та діяльнісно-творчих здібностей студентів у процесі аудиторної роботи; удосконалення змісту, форм і методів вивчення народного танцю у поза аудиторній мистецько-хореографічній діяльності.

Позитивом роботи, на нашу думку, є використання дисертантом, як засобу формування досліджуваної якості у майбутніх вчителів хореографії, народно-сценічного танцю із акцентуванням уваги на його, переважно недооціненому на сучасному етапі розвитку танцювального мистецтва, виховного та творчого потенціалу. Дисертант переконливо доводить, що суттєво вирізняючись індивідуальними, притаманними лише народному танцю специфічно-характерними ознаками та засобами художньо-образного й інтонаційно-пластичного вираження, цей вид мистецтва здатен активізувати у майбутніх викладачів хореографії творчу уяву й фантазію, пошуково-перетворюючий стиль мислення та специфічні мотиви, які і визначатимуть наявність у майбутніх спеціалістів ознак педагогічної креативності.

Аналіз результатів упровадження запропонованих педагогічних умов у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів свідчить про ефективність обґрунтованих і розроблених здобувачем змісту експериментально-дослідної роботи, який насичений завданнями творчого характеру, формами і методами організації виховного процесу з ефективного формування творчого потенціалу майбутніх фахівців з хореографії засобами народно-сценічного танцю. Саме останнє, на нашу думку, є надзвичайно важливим і позитивним результатом виховної роботи викладачів вищих навчальних закладів на чолі з Сергієм Володимировичем, які брали участь в експериментальній роботі, оскільки рівень сформованості творчого потенціалу студента на етапі підготовки його до

професійної діяльності, за науково вивіреною характеристикою здобувача, є інтегрованим поняттям, сутність якого визначає загальну спрямованість гармонійного розвитку особистості студента для подальшого самовизначення у професійній діяльності.

Позитивною стороною рецензованої роботи, на нашу думку, є представлені у дисертації та відповідних публікаціях дисертанта апробований навчально-методичний комплекс, який складається з програми дисципліни “Теорія та методика народно-сценічного танцю”, навчально-методичного посібника та методичних матеріалів, що дало змогу його ефективно впровадити у навчально-виховний процес чотирьох вищих навчальних закладів та значно підвищити ефективність формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. Саме останнє, є вагомим здобутком, що актуалізує практичну значущість дисертаційного дослідження Куценка Сергія Володимировича.

Слід наголосити на тому, що на основі розробленого здобувачем комплексу формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії засобами народно-сценічного танцю, у змісті дисертації вдало охарактеризовано різні методичні підходи і аспекти, які допомагають педагогам вищої школи надати процесу формування досліджуваного феномену у майбутніх фахівців хореографічного мистецтва цілісності і значно більшої ефективності. Підтвердженням правильності зробленого нами останнього висновку є детальна характеристика форм і методів вивчення народного танцю у процесі аудиторної та поза аудиторної мистецько-хореографічної діяльності, які здобувач переконливо розглядає як провідні чинники практичного досягнення мети і завдань дисертаційного дослідження з формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії.

Заслуговує на особливе схвалення здійснений дисертантом педагогічний експеримент як його констатувальний, так особливо

формувальний етап та досить ґрунтовне опрацювання здобутих експериментальних даних методами математичної статистики. Саме останнє дає всі підстави для визначення теоретичної ефективності як самого дослідження, так і своєчасності й важливості для педагогічної практики напрацьованих здобувачем дидактичних матеріалів, розробленого змісту і відповідно форм і методів його презентації у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів. Підтвердженням цього висновку є досить ґрунтовно представлена здобувачем як у дисертації, так і в авторефераті апробація основних теоретичних і практичних положень дисертаційного дослідження у доповідях на численних міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та семінарах.

Слід наголосити на тому, що основні результати дослідження також досить повно розкриті у 25 одноосібних публікаціях здобувача, з яких 10 відображають основні наукові результати, 13 – апробаційного характеру, 2 – додатково висвітлюють наукові результати.

Аналіз дисертації та автореферату дає підстави стверджувати, що вони відповідають сучасним вимогам, що висуваються до такого виду робіт. Автореферат дисертації достатньо повно відображає структуру, основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи й дає цілісне уявлення про хід його проведення.

Загалом дисертація Куценка Сергія Володимировича заслуговує на позитивну оцінку, проте вважаємо за доцільне зробити деякі зауваження:

1. З нашої точки зору основне поняття дисертаційного дослідження “творчий потенціал майбутнього вчителя хореографії” потребує уточнення щодо можливості його формування.

2. У тексті дисертації, параграфі 1.1., бажано було б більш ґрунтовно розкрити складові творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії, що дало б змогу чітко визначити рівень сформованості досліджуваної дефініції у студентів спеціальності “Хореографія”.

3. У тексті дисертації варто було б висвітлити авторський внесок в удосконалення форм та методів вивчення народного танцю у позааудиторній мистецько-хореографічній діяльності як необхідної педагогічної умови формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії, що посилює цінність даного дослідження.

4. Зважаючи на те, що підготовка майбутніх спеціалістів з хореографії дотична до проблеми їхньої взаємодії з підростаючим поколінням у подальшій фаховій діяльності, на наш погляд, на забезпечення формування педагогічно-творчого досвіду як показника творчодіяльнісного компонента творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії, доцільно було б проведення експериментального дослідження з дітьми різних вікових категорій як суб'єктів педагогічного процесу.

5. У контексті вимог Закону України “Про вищу освіту” від 1.07.2014 року, у тексті дисертації слід було приділити більшу увагу процесуальному механізму формування творчого потенціалу майбутніх вчителів хореографії під час самостійної роботи, що дало б прямий вихід результатів дисертаційного дослідження на впровадження вимог закону у навчально-виховну практику підготовки фахівців спеціальності “Хореографія” у вищих навчальних закладах.

6. Висновки до розділів, як і загальні висновки бажано було б викласти більш лаконічно у відповідності до завдань, наукової новизни, практичної значущості дослідження, а у змісті дисертаційного дослідження дотримуватися аналітико-пошукового стилю викладу матеріалу.

Однак висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку здійсненого дослідження. Дисертація Куценка Сергія Володимировича є самостійним завершеним дослідженням, яке вносить вагомий внесок у теорію і методику виховання, відповідно має суттєву практичну значущість, відповідає вимогам щодо “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань”, затвердженого постановою

Кабінету Міністрів України від 07.03.2007 № 423 (зі змінами), а її автор Куценко Сергій Володимирович заслуговує присудження йому наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.07 – теорія і методика виховання.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри початкової і
дошкільної освіти Полтавського
національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

В. М. Богута